

החברותא

בס"ד ערש"ק פר' בא ד' שבט תשס"ו

החברותא בשאנן פנימי לחברים גליון מס 271

פצוצים יקרים

בא אל פרעה (י' א') לא נאמר לך אל פרעה משום שאין הולכים מאת השי"ת. א"כ יאה איפוא יותר הלשון בוא שפירושו בוא אתי כי אתך אני.

ולמען תספר באוני בנך וכן בנך וגו' - וידעתם כי אני ה' (י' ב') התעסקות בנמיעת גדלות ה' בלב הבנים ובני בנים מועילים גם לעצמם - וידעתם כי אני ה'.

ולמען תספר באוני בנך וגו' - וידעתם כי אני ה' (י' ב') כדי לקבוע את האמונה בלב הבנים, צריך להיות קודם האמונה עצמית, כלומר קודם צריך הוא בעצמו להתחזק באמונה השלמה ואז יהיו דבריו נשמעים. (אהל יהושע)

לא ראו איש את אחיו ולא קמו איש מתחתיו (י' כ"ג) כשאדם אינו רואה את אחיו בצדו ואינו משתתף עמו סופו שגם הוא יפול ולא יוכל קום.

ולכל בני ישראל היה אור במושבותם (י' כ"ג) כל נשמה מישראל יש לה ניצוץ של אור מאור העליון מאור הגנוז, אלא שהרבה תלוי "במושבותם" אם יודעים להעריך את ערכן האמיתי. לכן אסור לקטרג על אדם מישראל גם כשהוא במצב של ירידה.

ואנחנו לא נדע מה נעבוד את ה' עד כואנו שמה (י' כ"ז) כל העבודות והמצוות שאנו עושים בעוה"ז אין אנו יודעים אם יש להם ערך וממשות עד כואנו לעולם החשבון. רק אז יתברר לנו מה היא העבודה בעוה"ז (חרושי הרי"ם)

כי ממנו נקח לעבוד את ה' אלקינו ואנחנו לא נדע מה נעבוד את ה' (י' כ"ז) אמרו חז"ל (פנהדרין מג) מי שדעתו שפלה מעלה עליו הכתוב כאלו הקריב כל הקרבנות כולן שנאמר זבחי אלקים רוח נשברה, א"כ יש לומר דוהו כוונת הפסוק. כי ממנו נקח לעבוד את ה' אלקינו כזה שאנחנו לא נדע מה לעבוד את ה'. כלומר בזה גופא שרוחנו נשבר בקרבנו ויודעים שאנחנו לא נדע מה נעבוד את ה' מזה גופא נעבוד את ה'. כי מי שדעתו שפלה ומגיע לתכלית הידיעה שלא נדע מעלה עליו הכתוב כאלו הקריב כל הקרבנות כולן.

ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשונו (י"א ז') אין מתאים לבני ישראל שיהיה להם הברל נחרץ בין הפה ללב אלא כמו שיש בלב צריך להיות גם על הלשון.

החודש הזה לכם (י"ב ב') לבני ישראל יש כח ההתחדשות ולכן יכולים להאיר בתוך החשך, ראשון הוא לכם (שפת אמת)

ואם ימעט הבית מהיות משה ולקח הוא ושכנו הקרוב (י"ב ד') וגראה ע"פ מה דאיתא לעת"ל יקרא בית המקדש. לא כאברהם שקראו הר ולא כיצחק שקראו שדה אלא כיעקב שקראו בית. וזהו הרמז אם ימעט הבית מהיות מ'שה' ר"ת 'שדה הר', כלומר שעדיין הבית מקדש לא נבנה, בדינו לזרז את בנינו על ידי ולקח הוא ושכנו הקרוב היינו "אחדות".

וילכו ויעשו בני ישראל כאשר צוה ה' (י"ב כ"ח) אע"פ שאמר להם ולא יתן המשחית לנגוף. בכ"ז עשו בני ישראל בלא שום פניות עצמיות רק מחמת צווי השי"ת.

ויהי בחצי הלילה וגו' (י"ב כ"ט) דייקנות נפלאה זו באה ללמדנו שיש קצב מדויק ושעור קבוע לסבל ולגלות, וכשבאה שעת הגאולה לא תתמהמה אף לרגע קט. ולא יעכב אותנו גואלנו בגלות אפילו רגע אחד יותר מהשעור.

ויהי בשלח פרעה את העם (י"ג י"ז) ויהי לשון צער. אחר כל הניסים והנפלאות וכו' היו יהודים שאמרו בשלח פרעה את העם ולא יד ה' עשתה זאת. לכן נאמר בלשון צער וצרה.

וירא ישראל את היר הגדולה - ויאמינו בה' ובמשה עבדו (י"ד ל"א) אע"פ שראו כמו עיניהם את הניסים הגדולים שעשה להם הקב"ה בכ"ז היו זקוקים גם לאמונה, כי גדולה האמונה יותר מראיה, מה שאין אדם רואה בעיניו יכול לחוות באמונתו אפילו מרחקי עתידות. (חרושי הרי"ם)



שיחת הרא"ש ע"ז א"א פירשט ב' תפא תפ"ה, נאסר ע"י הר"א.

להשתוקקות להיות דבוק לבורא עולמית ואז נהיה חלק אלוך ממעל.

האדם מצד אחד חלק אלוך ממעל ומצד השני נמשל כבהמות נדמו. והאמת שמצד עצמו הוא בהמה בלבד ולא משהו אחר אלא בזה שחי עם הבהמיות שלו וקולט את הסיבה ממסובב כל הסיבות אזי ההשתוקקות להתחבר אל המסובב זוכה להיקרא עלם אלקים ואז נקרא חלק אלוך ממעל.

בורא העולמים מלא מדע וחכמה. והנה אם יתחבר האדם אל הרבש"ע מבלי שיכיר בהגבלת הבהמיות שלו יוכל האדם לומר על עצמו שהוא רבש"ע בכבודו ובעצמו מלא מדע וחכמה ר"ל. אבל כאשר האדם מודע שנברא באנושיות שלו ומכיר הבהמיות שלו אז יכול לקלוט את הסיבה של ההשתוקקות ועיי"ז להבין שרק הרבש"ע מלא מדע וחכמה.

מאד קשה לאדם להכיר את הבהמיות שלו ולהיות משתוקק לבורא העולמים מלא מדע וחכמה, כי האדם בעקשנותו רוצה להדמות לרבש"ע וכמו שהרבש"ע חי העולמים רוצה להיות מפורסם בכדי לתקן עולם במלכות שדי דרך המפרסמים שמו יתברך בתחתונים, כך משתוקק האדם להיות מפורסם באותה גדלות. אדם הראשון! בזה שרצה להדמות לרבש"ע נכשל בחטא עץ הדעת שגרם הפרדת האנושיות מחלק אלוך ממעל ואז חכמה בינה ודעת נשאר בבחינת "נעלם" ולא תתגלה רק לאדם ורק למי שמכיר את האנושיות שלו: "מה אנוש כי תזכרנו". ויתחבר אל הרבש"ע דרך הסיבות אז תתגלה כבוד שמים התגלות בורא, והאדם ישאר בהכרה שמלא מדע וחכמה אינו משלו אלא מבורא העולמים, כמש"כ (אייוב כח) והחכמה מאין תמצא, מה זה אינ? הכח שממנה נברא הבריא, יסוד העולם נשענת עליה. כך שהאין

הרבש"ע ברא בריאה יש מאין הנקרא "עולם", אין לבני אדם ההבנה מה יש באין שממנה נברא העולם. אנו צריכים לדעת מה תפקידנו בבריאת העולם. העולם נברא בשביל שכל אדם יכיר את האנושיות שעליהם אמרו המלאכים מה אנוש כי תזכרנו, בלשונו: דער מענטש ואל דער הערין, און דער קענען ואס די מלאכים האבען. געזאגט מה אנוש כי תזכרנו (תהילים ח).

הרא"ש שאל: אם האנושות כל כך מובדלת מהשגת הבורא א"כ בשביל מה צריך הקב"ה שהאדם יכיר את האנושות. מכאן אנו למידין יסוד בהבנת תפקיד האדם בעולמו, שעל האדם לדעת בבירור שאין לו הכלים המתאימים שיוכל דרכם להתקשר אל הרבש"ע, מלבד ההיזרקות אל האמונה הפשוטה, מפני שהאדם תמיד בבחינת "בהמיות" וכדי שנוכל להבין את עצמנו ברא הקב"ה בהמות וחיות הדומים למציאותנו כך שמתוך ההתבוננות בהתנהגותם נבין את עצמנו. ובאמת מי שאינו מכיר את עצמו גם את התנהגות הבהמה לא יבין. והנה כדי שיהיה לאדם הנכונות להכיר את עצמו מביא הקב"ה סיבות לאדם (ולעולם עבור האדם), כי לולא הסיבות לא תהיה לאדם האפשרות להכיר את עצמו ולא יועיל כל התבוננות בהתנהגות הבהמה.

דוגמא להכרת המושג סיבות. לאדם יש השתוקקות (התלהבות, תאוות וכיו') באם האדם לא יתבונן בגורמי ההשתוקקות ובניצול ההשתוקקות, אזי האדם ינהג כבהמה וכל ההשתוקקות תעבור למיני הכלים ולדברים גסים ושפלים כי מותר האדם מן הבהמה אין, כך שכל התנהגותו יהיה כבהמה. אבל אם האדם יתבונן בצורה מספיקה לראות בהשתוקקות סיבה להכרה עצמית המשתלבת עם הסיבות אז תינתן השתוקקות זו כביטוי



המלך ע"ה. כאשר דוד המלך הגיע לשיא שלמותו ביקש מרבש"ע להשוות אותו לאבות הקדושים, שאל אותו הרבש"ע כלום התנסית כאבות הקדושים? אמר דוד בחנני ונסני צרפה כליתני ולבי - כלומר הרגתי את יצרי. אז סיבב הקב"ה את המעשה של בת שבע. דוד המלך הכיר מיד בכשלונו והודה ואמר: חטאתי נגדי תמיד, כי מראש הכיר דוד את עצמו שהוא בבחינת בהמה ושהוא בבחינת אין, לכן לא היה לו כל בעיה להודות על האמת. אדרבה מהמעשה של בת שבע חיוק דוד את ההכרה מה אנוש, ומותר האדם מן הבהמה, חטאתי נגדי תמיד, ולכך קיבל הקב"ה תשובתו ואמר גם ה' העביר חטאתך לא תמות (שמואל-ב יב ג). ובעצם כבר אמרו חז"ל שלא היה דוד ראוי לאותו חטא אלא כדי להורות תשובה ליחיד (עיין ע"ז דף ד) ואכן אנו צריכים ללמוד מדוד המלך איך להיות בתמידיות בהכרת הבהמיות והאין, ושם מחמת איזה סיבה הקב"ה יצטרך להכניס אותנו לאיזה מצב של צמצום ומצוקה, שלא להכנס לשברון עצבות ח"ו אלא להמשיך בהכרת האמת. ואז התוצאה תהיה בדומה לתוצאה של דוד המלך ע"ה בזה שחי בחטאתי נגדי תמיד וחי בכשלונו זכה לחיות עם ה' וזכה להיות בחינת משיח והוא הרוח החדשה שיבוא לעולם בזמן המשיח שכלנו נהיה באותה בחינה כמו דוד המלך ע"ה כגמול עלי אמו כגמול עלי נפשי (תהלים קלא).

הבעיה שלנו שלא רוצים להשפיל את עצמנו, אנחנו רוצים תענוג מדומה שהמלא מדע וחכמה יהיה שלנו. ועייז מפתח פנטזיה שהוא נמצא במצב של קדושה וה' עוזר לו בכל עת והכל בכדי שלא יצטרך לעמוד מול האפסיות שבו. השאלה שלי אליכם מה יש לכם מהסיפוק הזה לבלות את כל חייכם בחיי הבל, במה אתה שורף את חייך. האם אתה לא רוצה להבין את האמת שאתה בהמה, ושהחכמה אינה שלך?

היא מציאות אלא שהיא בהעלמה. ומה היא ההעלמה שהעולם מרמה את עצמו וחושב שהפעולות הם שלהם והחכמה היא משלהם כך שלאט לאט שוכחים את הרבש"ע ואומרים כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה (דברים ח יז) האם אין זה העלמה?

האדם כל כך בהעלמה עד שאין לכאורה כל סכוי שיחזור להכרת העצמי האמיתי [שהיא בבחינת בהמה ומשם להגיע לחכמה מאין (תמצא)], הרבש"ע שבל ידח ממנו נדח. מפני שבבורא העולמים רוצה להתפרסם ע"י האין של האדם. מביא שוב סיבות כדי שיוכל האדם להתעורר מחדש בהכרת הבהמיות שלו ולהתחבר אל החכמה דרך האין שלו.

הקושי המיוחד שיש לאדם הוא להכיר בשפלותו לאחר שנכשל. הכשלונו מכניס אותו ללחץ ומחפש כל מיני תירוצים כדי להסביר לעצמו מדוע נכשל ואינו רוצה להודות על האמת שנפל...

הסיבה שמקשה על האדם להודות היא מפני שלא מקושר בדבקות בורא אמיתית מתוך הכרת המציאות האנושי, ולכך מחפש תירוצים על גורמי הנפילה. וכמובן מאליו מחליט שהסיבות לנפילה באו מגורמים חיצוניים ולא מתוך מצבו האישי. האדם רואה את עצמו כביכול שכל כוונתו לטובה ולא יתכן שהוא זה שגרם את הנפילה, וממילא אינו רואה בחינת "חטא" ואינו רואה בחינת "אין", וממילא אינו מחפש התקשרות בורא יחוד שם י-ה ב-ה שיתבטל מלחמת עמלק ותתבטל הבחירה. נמצא שבמצב כזה אין כל סכוי שייתחברו אל הרבש"ע דהלא אין אנו בהבנה שנוכל דרכה להתקשר לרבש"ע הלא אנו תמיד בבחינת "בהמה". במצבים כאלו מכניס הקב"ה את האדם לכזה שברון ועצבות שיכול לבוא לידי שגגות ח"ו.

ההתקשרות בורא צריכה להיות בדומה לדוד



בזה שהמליך ה' בשלמות, ומה היא השלמות? אני כולי בהמה והחכמה מאין תמצא. כך צריכים גם אנו להגיע למציאות כזאת. וזה שנאמר בפרשת כי תשא את ראש בני ישראל. אם אתה רוצה להגיע לראש לה' כלומר בני ישראל הרוצה להגיע למציאות ראש, הדרך היא ונתנו איש כופר נפשו ומה הוא הכופר, שצריך לדעת שיש לו פודה והיא הסיבה אשר דרכה יוכל לחיות עם נפשו כאשר ירצה בכך, ובלעדי הסיבה לא יוכל האדם להגיע לשלמות, כי האדם אינו יכול לצאת מהרגלו לעולם, ואם אומר שמחר יצא מההרגל אין זה נכון רק מכח הבריחה מהמציאות אומר כן. עליו נאמר רשעים מלאים חרטות וכמו אדם הראשון שאמר אכלתי ואוכל עוד. אין עצה אחרת אלא לחיות עם הסיבה ולהתחבר לסיבת כל הסיבות עי"ז שחי עם הבהמיות שמכיר את עצמו שמציאותו אין והחכמה מאין תמצא אז חי עם הרבש"ע כגמול עלי אמו.

(- האשכנזי 580 -)

הלא אם תכיר את האמת שאתה בהמה וכולך להיות בצל החכמה ולהנות מזיו השכינה. ומה אתה מרויח בזה שאינך מוכן לוותר על הפנטזיה של ההבל היוצר תחושה שהחכמה היא שלך. נכון, לא קל לוותר על ההבל הזה. אמנם המוכנים לוותר על ההבל ולהיות מחוברים לאמת הנצחי מועטים הם ועליהם אמר רשב"י ראיתי בני עליה והם מועטים (סוכה מה). זה אלפיים שנה שאנו בגלות מפני שאיננו רוצים להשלים את המציאות של הבהמיות שלנו ולראות שהכל רחמים. נכון כשאנו במציאות בהמה אנו צריכים לעמוד כעני בפתח אך גם דוד המלך הוריד את עצמו לחשכיות כל כך גדולה והיום הוא נהיה כל כך גדול אומרים עליו דוד מלך ישראל חי וקיים. הוא חי כל זמן שהחכמה מאין תמצא, וחי כל הזמן שבהמות הייתי עמך, וגמצא כל הזמן בתחושה של חטאתי לה', חטאתי נגדי תמיד. ומכיון שהשליך על ה' יהבו ולא תירץ את עצמו בכל מיני תרוצים של הבל הגיע להיות מלך על ישראל

שהשמחה במעונם

הר"ר משה חופיק ומשפ' ומשפ' להולדת הנכד
הר"ר עמרי ורטש ומשפ' להולדת הבת
הר"ר משה הרשטיק ומשפ' לנשואי הנכדה
ה"ר אלעזר הרשטיק ומשפ' לנשואי הבת
הר"ר יהודה גבירצמן ומשפ' לנשואי הבת
הר"ר יהושע יצחק גוטמן ומשפ' לנשואי הבן
הבה"ח אריה מרדכי גוטמן לנשואיו



י"ז ע"י

משרת החברותא
רח שני 3

02 - 5829688 ☎

02 - 5325477 פקס:

ת.ד. 5080

ירושלים 91050

